

Statsforvalterens veiledning om individuell tilpasset opplæring

Statsforvalteren i Agder har mottatt en henvendelse fra en kommune, som handler om PPTs saksbehandlingsrutiner for overgang fra barnehage-barneskole eller barneskole-ungdomsskole. Kommunen skriver at:

Dagens praksis i forbindelse med de nevnte overganger, er at PPT skriver nye sakkyndige vurderinger på våren, og rektorene (for elever i de kommunale skolene) og kommunen/skoleeier (for private skoler) utarbeider vedtak før sommerferien.

PPT mener at det er vanskelig å utarbeide sakkyndig vurdering til elever/skoler som eleven ikke ennå går på, og de mener det er til barnets beste å vente med det til eleven har gått en periode på ny skole. De ønsker å ha mer tid til å jobbe systemisk sammen med skolene. De foreslår at skolene/kommunen rutinemessig derfor skriver midlertidige vedtak når elever må starte med ITO på ny skole, og at dette baseres på «gamle sakkyndige vurderinger.» (som dere ser av PP-presentasjonen, skriver de «dersom SV som foreligger er tilstrekkelig», men det er litt uklart hvordan dette passer med at det rutinemessig skal skrives midlertidige vedtak). For overgang barnehage-skole ønsker de å erstatte en sakkyndig vurdering med en «overgangs-sakkyndig vurdering» som skal være en forenklet versjon av en ordinær sakkyndig vurdering.

Kommunen ønsker en tilbakemelding på om en slik praksisendring vil være lovlig med tanke på opplæringsloven kapittel 11 og forvaltningsloven, særlig knyttet til følgende:

- Hvordan sakkyndige vurderinger skrevet for barneskole kan bidra til å opplyse saken tilstrekkelig for nye vedtak rettet mot ungdomsskole (kanskje spesielt knyttet til innhold og omfang)
- Bruk av midlertidige vedtak som noe rutinemessig
- Tidsaspektet ved at det legges opp til en PPT utarbeider en sakkyndig vurdering for hhv. 1. trinnselevere og 8. trinnselevere innen 1. februar. Hvis vi forutsetter at skolene da klarer å fatte endelig vedtak innen 14 dager, vil det innebære at elevene går omtrent 6 måneder på ny skolen uten et endelig vedtak basert på en oppdatert sakkyndig vurdering som er skrevet for skoleåret
- Hvordan kommunen rutinemessig skal kunne skrive midlertidige vedtak rettet mot privatskolene uten at vi har førstehånds-kjennskap til skolene. Da må kanskje kommunen gå i dialog med de enkelte privatskolene og gjøre vurderinger som PPT i en sakkyndig vurdering ellers ville ha gjort? Dette tenker vi kan være i strid med «oppgavefordelingen» slik kommer frem av oppl. kapittel 11, og det vil uansett innebære kapasitetsutfordringer for kommunen/skoleeier.

Statsforvalteren har fått inntrykk av at denne praksisen er gjeldende for flere kommuner enn den ene vi har mottatt henvendelse fra. Derfor ønsker vi å sende vår tolkning av lovligheten til Udir for avklaring.

Statsforvalterens vurdering av spørsmålene

Statsforvalterens forståelse av PPTs nye saksbehandlingsrutine

- For elever som har behov for vedtak om ITO i overgang barnehage-barneskole: PPT utarbeider en forenklet versjon av sakkyndig vurdering, og kommunen fatter et midlertidig vedtak om ITO. Dette vedtaket gjelder frem til kommunen fatter nytt vedtak om ITO basert på PPTs nye sakkyndige vurdering som er utarbeidet etter at eleven har startet i 1. klasse.
- For elever som har behov for vedtak om ITO i overgang barneskole-ungdomsskole: Kommunen fatter midlertidig vedtak om ITO for 8. klasse basert på sakkyndig vurdering fra barnetrinnet, «dersom SV som foreligger er tilstrekkelig». Dersom PPT eller kommunen vurderer at sakkyndig vurdering ikke er tilstrekkelig for å fatte midlertidige vedtak om ITO for 8. klasse, vil PPT utarbeide en forenklet versjon av sakkyndig vurdering for det midlertidige vedtaket om ITO. Deretter vil PPT utarbeide en ny sakkyndig vurdering etter at eleven har begynt i 8. klasse, og kommunen vil fatte et nytt vedtak om ITO basert på denne.

Statsforvalterens redegjørelse av relevante uttalelser fra Udir

Etter vår vurdering regulerer ikke opplæringsloven spørsmålene som stilles om saksgang knyttet til overgang fra barnehage-skole og barneskole-ungdomsskole.

Udir har imidlertid uttalt i *Overganger for barn og elever med behov for tilrettelegging* på deres nettsider at:

Skolen kan som regel ikke bruke det samme vedtaket om individuell tilrettelegging både på barnetrinnet og ungdomstrinnet. Dette har sammenheng med at vedtaket er knyttet til opplæringstilbudet på barnetrinnet, og at det er andre kompetansemål fra 8. trinn.

I en overgangsperiode er det likevel mulig å fatte et tidsbegrenset vedtak som bygger på en sakkyndig vurdering fra barnetrinnet, inntil skolen har fattet et nytt vedtak om individuell tilrettelegging.

Dermed har Udir åpnet for at det er mulig å benytte sakkyndig vurdering fra barnetrinnet, for å fatte et midlertidig vedtak om ITO for 8. trinn. Utover at det kan gjøres frem til et nytt vedtak om ITO er fattet, er det ikke tidsaspektet utdypet nærmere her.

Videre har Udir uttalt i *Veileder om tilpasset opplæring og individuell opplæring* punkt 7.5 at:

Når det nærmer seg slutten av et opplæringsår, bør kommunen og fylkeskommunen vurdere om en elev skal ha vedtak om individuelt tilrettelagt opplæring når neste opplæringsår begynner. Det er viktig at kommunen og fylkeskommunen planlegger arbeidet i god tid.

Hvis eleven skal begynne på en ny skole, må kommunen og fylkeskommunen fatte nytt vedtak. [...]

I noen tilfeller er det åpenbart at eleven har behov for tilrettelegging, og at eleven trenger dette helt fra start. I disse tilfellene kan kommunen eller fylkeskommunen la elevens tidligere vedtak gjelde frem til nytt vedtak er på plass, eller de kan fatte et nytt midlertidig vedtak.

Statsforvalterens vurdering av spørsmålene

1. Det første spørsmålet gjelder krav til sakens opplysning med tanke på å fatte vedtak som gjelder for et annet trinn enn sakkyndig vurdering er skrevet for. Statsforvalteren krav til sakens opplysning kan vi bli utfordret med tanke på bruk av forenklete sakkyndige vurderinger. Etter forvaltningsloven § 17 skal kommunen påse at saken er «så godt opplyst som mulig» før vedtak treffes.

Etter vår vurdering vil det være utfordringer med å opplyse et midlertidig vedtak om ITO for 8. klasse basert på en sakkyndig vurdering som er gjeldende for mellomtrinnet. Et slikt vedtak må i tilfelle bygge på annen informasjon i tillegg til sakkyndig vurdering for å opplyse saken tilstrekkelig, som for eksempel informasjon om den aktuelle ungdomsskolen og nyere samtaler med eleven.

Dersom det skal utarbeides en forenklet sakkyndig vurdering, enten fordi det er tale om overgang barnehage-barneskole eller sakkyndig vurdering som foreligger ikke er tilstrekkelig for overgang barneskole-ungdomsskole, vurderer vi at sakkyndig vurdering fremdeles må oppfylle krav etter opplæringsloven § 11-8, krav om foreldres samtykke etter § 11-7 tredje ledd og forvaltningsloven § 17. Hvis PPT klarer å utarbeide en forenklet sakkyndig vurdering, uten at det går utover de lovpålagte kravene, vurderer vi at saken vil være opplyst i tråd med lovens krav.

2. Det andre spørsmålet gjelder bruk av den skisserte praksisen som en generell rutine. Etter Statsforvalterens syn kan praksisen som noe rutinemessig være i strid med hensynet til det enkelte barns beste. Vi vurderer at det må gjøres konkrete vurderinger i hver enkelt sak med tanke på om eleven skal begynne på 1. trinn eller 8. trinn med nytt vedtak basert på oppdatert sakkyndig vurdering, eller om de skal ha et midlertidig vedtak basert på gammel eller forenklet sakkyndig vurdering. Det må i det minste gjøres en vurdering av hensynet til barnets beste før denne saksgangen benyttes for hver enkelt elev. Dersom hensynet til barnets beste taler mot å følge den skisserte rutinen, bør det veie tungtveiende for skrive ny sakkyndig vurdering og fatte vedtak før eleven begynner på barneskole/ungdomsskole.
3. Det tredje spørsmålet gjelder tidsaspektet ved at foreslått praksis innebærer at elever går omtrent seks måneder på ny barne- eller ungdomsskole uten vedtak om ITO som er basert på en oppdatert sakkyndig vurdering for skoletrinnet.

Elever skal i utgangspunktet ha ny sakkyndig vurdering og nytt vedtak om ITO i forbindelse med overgang fra barneskole til ungdomsskole, men Udir har åpnet for at slik praksis er mulig i en «overgangsperiode». Statsforvalteren forstår PPTs behov for å se hvordan en elev fungerer på en skole før det skrives sakkyndig vurdering for eleven. Samtidig kan det være utfordrende at elever har midlertidige vedtak i seks måneder eller lengre i 8. klasse som i utgangspunktet er basert på sakkyndige vurderinger som gjelder for tidligere trinn.

Etter forvaltningsloven § 11 a skal kommunen forberede og avgjøre saker «uten ugrunnet opphold». Vi vurderer at seks måneder eller lengre med et midlertidig vedtak om ITO for 8. klasse basert på sakkyndig vurdering for mellomtrinnet vil være i strid med forvaltningsloven § 11 a. Det begrunner vi med at det er viktig at elever så tidlig som mulig har vedtak om ITO som er tilpasset kompetansemål for 8. klasse, og seks måneder eller lengre vil ikke innfri kravet til «ugrunnet opphold» etter forvaltningsloven § 11 a, selv om det er truffet et midlertidig vedtak som gjelder i ventetiden.

4. Det siste spørsmålet gjelder hvordan kommunen rutinemessig kan skrive midlertidig vedtak for elever som går på privatskoler. Kommunen spør blant annet om hvordan det praktisk skal la seg gjøre ettersom de ikke har førstehåndskjennskap til disse skolene slik som PPT skal ha. Videre vurderer de at praksisen vil bryte med oppgavefordelingen som det legges opp til i opplæringsloven kapittel 11. Statsforvalteren kan ikke se at praksisen vil være i strid med opplæringsloven, og at det dermed vil være opp til kommunen hvordan de eventuelt vil organisere denne praksisen dersom Udir mener den er i tråd med loven.

Vi ber om tilbakemelding fra Udir om dere er enig i vår regelverksforståelse.

Med hilsen

Cecilie Thorbjørnsen Mork (e.f.)
oppvekst- og vergemålsdirektør
Oppvekst og vergemål

Frida Marie Feddersen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent